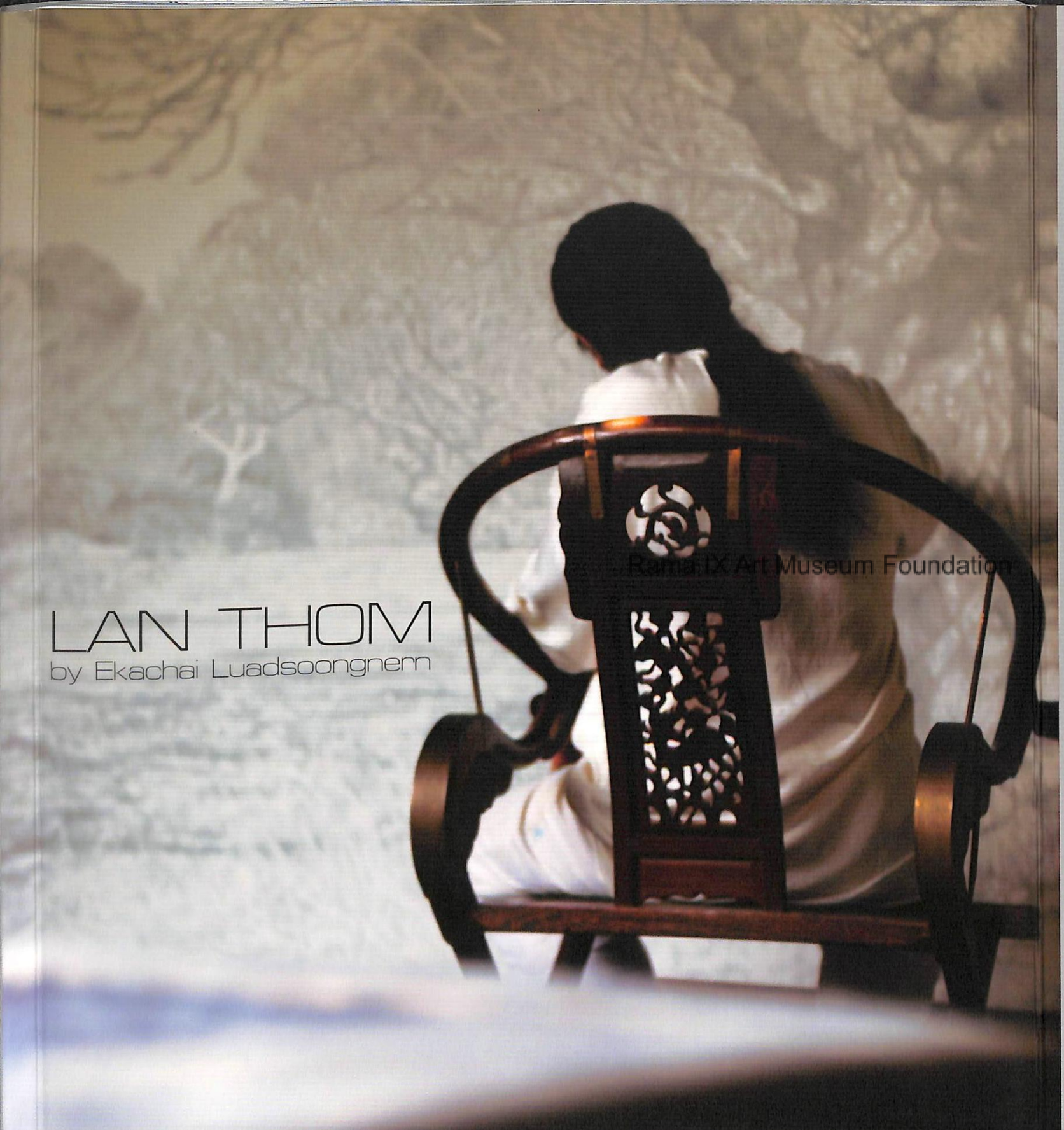

LAN THOM

by Ekachai Luadsoongnern

Rama IX Art Museum Foundation

June 2 - July 2, 2008

at ARDEL Gallery of Modern Art

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

LAN THOM

June 2 - July 2, 2008
at ARDEL Gallery of Modern Art

ARDEL
Gallery of Modern Art

Manager: Vimonmarn Khanthachavana
Assistant Manager: Lawan Meesang
Orawan Khonwittayayothin
Curator: Thavorn Ko-udomvit
Assistant Curator: Manita Srisitanont
Hassapop Tangmahamek
Bussaraporn Thongchai
Co-ordinator: Pattaracha Sateanpattanapongsa
Prissdaporn Raumsop

• This catalogue has been published on the occasion of the exhibition Lan Thom
• Designed and Produced by Thavorn Ko-udomvit, Autcharavadee Sudprasert
• Photography by Thavorn Ko-udomvit, Jamikorn Sangsiri, Anecha Sukkasem
• Translated by Manita Srisitanont
• Printed by Amarin Printing and Publishing Public Company Limited
65/16 Chaiyaphruk Road, Taling Chan, Bangkok 10170
Tel. +66 2882-1010, +66 2422-9000 Fax. +66 2433-2742
• 2008 Copyright, Ardel Gallery of Modern Art
• Printed and Bound in Thailand
• 1,000 Copies

Rama IX Art Museum Foundation

การเดินทางของลันโทม ลั่นทม และลีลาวดี จากคุณค่าสู่มูลค่า...

"ลั่นทม" คือ ชื่อเรียกดั้งเดิมของพรรณไม้ชนิดหนึ่งซึ่งพบว่ามีการปลูกในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลายาวนานหลายร้อยปี นับตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในแผ่นดินพระเจ้าบรมโกศเราพบหลักฐานทางวรรณกรรม หรือ**บทบุณโณวาทคำฉันท์** ซึ่งกล่าวถึงดอกลั่นทมไว้ ดังนี้

ลั่นทมระดมดาษ ดุจลาดประพัตรา
แก้วกรรณิกา รเกษกลิ่นกำจรลม ฯ

หลังจากนั้นต่อมาเรายังพบหลักฐานที่เกี่ยวกับการปลูกลั่นทมของไทยในวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี และนิราศพระบาทของสุนทรภู่ ในสมัยรัชกาลที่ 1 และวรรณคดีเรื่องอิเหนาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2

เริ่มเชิงเขาสาวหยุดพุทธชาด
เดียรดาษดอกประดับสลับสี
รสสุคนธ์มณฑาสารภี
*มะลุลี**ลั่นทม**น่าชมเอย ฯ*

พระอภัยมณี (สุนทรภู่)

ศาลารีมีทั้งระฆังห้อย
เขาตีบ่อยไปยังค่ำไม่ขาดเสียง
*กา**ลั่นทม**ร่มรอบดีรีเรียง*
มีกุฏีเดียวอยู่บนเขาเป็นหลั่นกัน ฯ

นิราศพระบาท (สุนทรภู่)

เดินพลางทางชมพรรณไม้
พฤกษาใหญ่เรียบเรียงรื่นร่ม
*ริมทางหว่างเขาล้วน**ลั่นทม***
ต้องลมดอกดวงร่วงเรี่ยทาง

อิเหนา (พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2)

บทประพันธ์ต่างๆ เหล่านี้ คือ หลักฐานส่วนหนึ่งที่บอกเล่าเรื่องราวว่า ลั่นทม นั้นเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยพระเจ้าบรมโกศ กรุงศรีอยุธยา เอกสารบางเล่มระบุไว้ว่า ลั่นทมเป็นพรรณไม้ที่นำมาจากเขมรทางภาคใต้เมื่อคราวที่ไปตีนครธม และได้ชัยชนะกลับมา จึงนำต้นไม้ชนิดนี้เข้ามาปลูก และเรียกชื่อเป็นที่ระลึกว่า **"ลั่นธม"** โดยคำว่า ลั่น มีความหมายถึง การตี, ลั่นฆ้อง ส่วนคำว่า ธม นั้น หมายถึง นครธม ภายหลังจึงเพี้ยนมาเป็น **"ลั่นทม"** ซึ่งอาจมาจากคำว่า **"ลันโทม"** ในภาษาขอมโบราณ ซึ่งแปลว่า **ดอกไม้แห่งการน้อมคารวะบูชาพระพุทธศาสนา** หรือในอีกความหมายหนึ่ง ลันโทม ยังหมายถึง พระพรหม พระอิศวร ความหมายโดยแท้จริงของดอกลั่นทมนั้นจึงไม่ได้มาจากความระทมทุกข์อย่างที่กล่าวกัน แม้เสียงของคำว่า ลั่นทม จะพ้องกับคำว่าระทม ซึ่งแปลว่าเศร้าโศก ทุกข์ใจ แต่ความหมายที่แท้จริงของมันกลับตรงกันข้ามกันอย่างสิ้นเชิงกับความหมายที่คนส่วนใหญ่รับรู้ ซึ่งมีความเชื่อเกี่ยวกับ ลั่นทม ว่าเป็นไม้อัปมงคลไม่ควรนำมาปลูกไว้ในบ้าน บางตำราระบุว่า การกล่าวอ้างเช่นนั้นอาจเป็นกุศโลบายของคนโบราณที่พูดให้เกิด

ความหวั่นเกรง เนื่องจากยางของต้นลั่นทมนั้นเป็นพิษ เมื่อเข้าตาก็อาจทำให้ตาบอด หรือเมื่อโดนผิวหนังก็อาจทำให้เป็นแผลผื่นแดง ทั้งยังมีผลต่อระบบประสาท และการไหลเวียนของโลหิตอีกด้วย

จาก **"ลันโทม"** ในภาษาขอมโบราณสู่ **"ลั่นธม"** และ **"ลั่นทม"** ในคำไทย **ลั่น** ในความหมายหนึ่งหมายถึง ความแตกหัก การละทิ้ง ละเลิก ส่วนคำว่า **ทม** นั้น มาจากคำว่า ระทม เศร้าหมอง เมื่อนำมารวมกันจึงมีความหมายถึง **ดอกไม้แห่งการละทิ้งความระทมทุกข์ ละทิ้งความเศร้าหมอง เพื่อให้มีแต่ความสุขสดใส นำไปน้อมถวายบูชาองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นเอง...**

จากลั่นทมสู่ลีลาวดี เมื่อคุณค่าเดิมถูกแปรเปลี่ยนเป็นมูลค่า...

ด้วยเหตุผลนานาประการตามที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น และด้วยเหตุแห่งความเข้าใจในภาษาอันคลาดเคลื่อน คนทั่วไปจึงมักเข้าใจว่าลั่นทมเป็นไม้อัปมงคลที่ไม่นิยมปลูกกันในบ้าน ประกอบกับการที่มักพบต้นลั่นทมจำนวนมากปลูกไว้ในสุสานหรือหลุมฝังศพ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้ที่ต้องสูญเสียนั้นได้ละทิ้งความทุกข์โศกไว้ในบริเวณนั้นและมีแต่ความสุข แต่ความเข้าใจอันคลาดเคลื่อนซึ่งอาจมีเหตุมาจากความไม่รู้หรือการไต่เลาะไปเพียงเปลือกนอกของสิ่งที่เห็น โดยไม่พยายามก้าวเข้าไปค้นหาความหมายที่แท้จริงของผู้คนซึ่งสั่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนานนี่เอง ที่ทำให้สิ่งซึ่งถูกสมมติบัญญัติขึ้นมากลายเป็นความจริงมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเหตุแห่งความเข้าใจอันคลาดเคลื่อนกลายเป็นทุนเดิมที่มีน้ำหนักมากพอแก่การสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับสิ่งเดิม คนบางกลุ่มเริ่มมองหาผลประโยชน์จากความไม่รู้ของผู้คนอีกกลุ่ม ในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ลั่นทมถูกเปลี่ยนชื่อเป็น **"ลีลาวดี"** ชื่อใหม่ของมันนี้ไม่เพียงแต่จะเป็นการตอกย้ำความเชื่อเดิมของผู้คนเกี่ยวกับลั่นทมว่าเป็นดอกไม้แห่งความทุกข์โศกให้มีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากขึ้นเท่านั้น แต่มันยังเป็นการลบความหมายโดยแท้จริงของลั่นทมให้จมหายไปกับมูลค่าใหม่อีกด้วย

การแอบอ้างชื่อใหม่ของลั่นทมในเวลานั้นสร้างความสับสนให้กับสังคมเป็นอย่างมาก แต่ในอีกด้านหนึ่งมันได้สร้างมูลค่ามหาศาลให้กับกลุ่มผู้หาผลประโยชน์จากความไม่รู้ของคนส่วนใหญ่ ธุรกิจการเพาะพันธุ์ต้นลีลาวดีเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงระยะเวลาอันสั้น ต้นลีลาวดีขนาดใหญ่ที่มีอายุเก่าแก่มากและมีรูปทรงอันงดงาม กลายเป็นที่ต้องการของตลาดมากจนทำให้ต้นลั่นทมเก่าแก่ที่ปลูกตามวัดวาอารามนั้นถูกรื้อถอนไปหมดจนแทบไม่หลงเหลือให้เห็น ในขณะที่ราคาของมันต่อต้นนั้นก็พุ่งทะยานขึ้นไปสู่หลักแสน

"ลีลาวดี" หรือชื่อใหม่ของ "ลั่นทม" เมื่อแปลตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ลีลาวดี นั้นมีความหมายถึง ลีลาท่าทางการเยื้องกรายอันงดงามอ่อนหวานของสตรีซึ่งเปรียบเปรยเข้ากับลักษณะของลำต้นที่ยืดเยื้องคล้ายไม้ดัด ภาพพจน์ใหม่ของลั่นทมในนามของลีลาวดีนั้น แม้จะดีขึ้นในแง่ของการได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ จากต้นไม้ซึ่งเคยถูกลืมในอดีต ลั่นทมกลายเป็นพรรณไม้ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในช่วงเวลานั้น มูลค่าของมันเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่คุณค่าเดิมของมันนั้นกลับลดลง และถูกกลืนหายไปกับทัศนคติใหม่ของผู้คน

"ลีลาวดี" อาจไม่ได้เลวร้ายมากสำหรับคนที่เข้าใจคุณค่า และความหมายเดิมของลั่นทม แต่มันก็อาจเลวร้ายที่สุด หากการเปลี่ยนแปลงชื่อเดิมของมันในครั้งนั้น เป็นไปเพื่อผลประโยชน์แห่งการสร้างมูลค่าเพียงอย่างเดียว

ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกใบนี้นั้น มักเป็นไปในสองทิศทาง คือ หากไม่ดีขึ้น ก็เลวลง ในกรณีของลั่นทม แม้จะปฏิเสธไม่ได้ว่าลีลาวดี เป็นชื่อที่มีความหมายดีไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าชื่อเดิมของมัน แต่หากเมื่อใดที่เรามัวแต่หลงเพลิดเพลินไปกับสิ่งใหม่โดยที่ไม่พยายามเข้าใจคุณค่า และความหมายเดิมของสิ่งเก่านั้นเสียก่อน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็อาจเป็นความเปลี่ยนแปลงที่ไร้ค่า และไม่ควรค่าที่จะทำการเปลี่ยนแปลง เพราะนั่นหมายถึงว่า เราจะไม่มีทางเข้าใจและเข้าถึงคุณค่าของสิ่งใหม่ใดๆ ได้ นอกเหนือไปจากเปลือกกระพี้ของมัน

ดอกลั่นทมบนผืนผ้าใบ....

"เอกชัย ลวดสูงเนิน" หรือศิลปินผู้หลงใหลการวาดภาพทิวทัศน์ทางธรรมชาติมาเป็นระยะเวลานานนับยี่สิบปี ในบรรดาสถานที่ทางธรรมชาติทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ขึ้นชื่อว่างดงามนั้น เอกชัยได้เดินทางท่องเที่ยวไปบันทึกภาพความสวยงามเหล่านั้นไว้เป็นจำนวนมาก นับตั้งแต่ภูเขาหลายร้อยลูก แม่น้ำหลายร้อยสาย พรรณไม้นานาชนิด หลากหลายสายพันธุ์ ล้วนแล้วแต่เคยปรากฏเป็นภาพจิตรกรรมแนวประทับใจ (Impressionism) ของเขาผู้นี้มาแล้วแทบทั้งสิ้น

เอกชัยเกิดและเติบโตมาในสังคมชนบทของอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ในวัยเด็กเขามักชอบการละเล่นปีนป่าย และจับสัตว์เล็กสัตว์น้อยในละแวกบ้านอย่าง พวกนก หนู กิ้งก่า ตามประสาเด็กชายในชนบทอีสาน วันหนึ่งขณะที่เขากำลังวิ่งไล่ยิงนกตัวหนึ่งซึ่งกำลังบินอยู่บนท้องฟ้า พลันนกตัวนั้นก็บินผ่านดงลั่นทมใกล้บ้าน ช่วงขณะที่นกตัวนั้นบินผ่านไป เขารู้สึกประหลาดใจกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นใต้ต้นลั่นทมนั้นเป็นอย่างมาก ความอยากที่จะไล่ล่านกตัวนั้นได้หายไปในทันทีที่เขาเข้ามาอยู่ใต้ร่มเงาของลั่นทม ราวกับว่าตัวเขาเองได้หลุดเข้ามาอยู่ในดินแดนที่แวดล้อมไปด้วยความดีงามและความสงบสุขอย่างไม่น่าเชื่อ

และนั่นเป็นเหตุการณ์แรกที่ทำให้เอกชัยได้ทำความรู้จักกับลั่นทม

เมื่อเอกชัยโตขึ้น เขาได้มีโอกาสฟังเรื่องราวของ "จำปาสี่ต้น" (ในภาคอีสานเรียกดอกลั่นทมว่าดอกจำปา) นิทานพื้นบ้านของลาวที่ถูกนำดัดแปลงเป็นหมอลำเรื่องอีสาน นิทานว่าด้วยการเกิดขึ้นของโอรสกษัตริย์ทั้งสี่ผู้ถูกกีดขวางการกำเนิด โดยมเหสีฝ่ายซ้ายที่คอยอิจฉาริษยามารดาของโอรสทั้งสี่ แต่ด้วยคุณงามความดีและบุญญาบารมีที่ได้

Rama IX Art Museum Foundation

ทำสังสมมาในชาติปางก่อนทำให้โอรสทั้งสี่รอดพ้นจากอุปสรรคนานาและได้กลับมาพบกับบิดามารดาโดยแท้จริงอีกครั้ง นิทานเรื่องนั้นสร้างความประทับใจให้กับเด็กชายเอกชัยเป็นอย่างมาก

ความเชื่อเกี่ยวกับความมหัศจรรย์ของดอกจำปาในนิยายปรัมปรา และความรู้สึกประหลาดใจร่มเงาของดงลั่นทมในครั้งนั้นเริ่มปรากฏชัดขึ้นเมื่อดอกลั่นทมได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของภาพความประทับใจในวัยเด็ก ยิ่งเมื่อได้เห็นภาพคนเฒ่าคนแก่นำดอกลั่นทมไปถวายบูชาพระเมื่อครั้งที่ไปทำบุญที่วัด ความเชื่อเกี่ยวกับความเข้าใจว่า ลั่นทมเป็นดอกไม้แห่งความทุกข์ระทมสำหรับเอกชัยนั้นจึงแทบจะไม่มีอยู่ในความคิดของเขาเลย

เอกชัยพบกับดงลั่นทมอีกครั้งเมื่อเดินทางเข้ามาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ความรู้สึกแรกที่เขาสัมผัสได้คือ ความอบอุ่นและคุ้นเคยราวกับเมื่อครั้งที่ยังอยู่ที่บ้านเกิด ลั่นทมเปิดรับและโน้มนำความสงบสุขมาให้เขาอีกครั้ง อีกครั้งที่ไม่ได้เป็นเพียงความรู้สึกที่เขาเคยได้รับอย่างเดียว แต่เอกชัยยังได้ถ่ายทอดสิ่งที่เขาได้รับจากลั่นทมนั้นออกมาเป็นภาพวาดลายเส้นดอกลั่นทมภาพแรกในชีวิตอีกด้วย

นับตั้งแต่นั้นมา หลายครั้งที่เอกชัยมีโอกาสได้วาดภาพดอกและต้นของลั่นทมในมุมมองและลีลาท่าทางต่างๆ ที่เขาได้รับรู้และสัมผัสกับมัน ณ เบื้องหน้า...

ภาพวาดทิวทัศน์ดงลั่นทมสำหรับเอกชัยนั้นมีความหมายมากกว่าการบันทึกสิ่งที่ตาเห็นลงบนผืนผ้าใบ มันเป็นเสมือนการเดินทางกลับบ้านและการผนึกรวมเอาตัวเองเข้ากับท่าทีอันสง่างามของลั่นทมอีกครั้ง และทุกครั้งที่เขากลายเป็นหนึ่งเดียวกับมันเขาจะได้สัมผัสกับความสงบสุขอย่างยากที่จะพรรณนา

ผิวของลำต้นที่แกร่งกร้าน กิ่งก้านสาขาของลั่นทมที่ยืดเยื้องอย่างอ่อนโยนราวกับท่าทีของหญิงสาวที่ก้ำกึ่งระหว่างสาวชาวบ้านกับสาวชาววังผู้งดงามอย่างเรียบง่าย กลีบทั้งห้าของดอกชูชันขึ้นราวกับนิ้วมือทั้งห้าของหญิงสาวที่ยกขึ้นประนมน้อมสักการะพระรัตนตรัยในพุทธศาสนานั้น ได้แผ่กระจายความหอมหวลคลายกำหนัดชวนให้ผู้ที่ได้อยู่ใกล้บันดาลความสงบสุขทางใจ ละทิ้งทุกข์เศร้า เหลือเพียงความอิ่มสุขที่จะนำไปมอบถวายบูชาแก่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าดังเช่นที่ชื่อของมันบอก

ดอกลั่นทมสำหรับเอกชัยจึงมีความหมายมากกว่าท่วงท่าลีลาที่งดงามของลีลาวดี สำหรับเขาแล้วลั่นทมคือสัญลักษณ์แห่งความสุขสงบ และเป็นเสมือนตัวแทนชีวิตดั้งเดิมของคนโบราณที่แฝงเร้นไปด้วยคุณค่าและความหมายทางประวัติศาสตร์ ประเพณี ความเชื่อ และจิตวิญญาณตะวันออกซึ่งผูกพันแน่นแฟ้นไปกับความศรัทธาในพุทธศาสนา ลั่นทมเพียงดอกเดียวจึงสามารถบอกเล่าเรื่องราวของตนเองและสังคมที่แวดล้อมตัวมันเองอยู่อีกทั้งยังสามารถแสดงความหมายที่ลึกซึ้งบางประการต่อผู้คนต่างยุคต่างสมัยให้ได้เห็นสัจธรรมของการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งหนึ่งไปยังอีกสิ่งหนึ่ง...

Rama IX Art Museum Foundation

การเปลี่ยนสรรพนามจากลั่นทมไปสู่ลีลาวดีสำหรับเอกชัย จึงเป็นเสมือนจุดเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ที่กำลังจะโน้มนำผู้คนไปสู่เปลือกนอกแห่งทัศนคติที่เบากลวง ซึ่งมิอาจสัมผัสรับรู้ได้ถึงคุณค่า และความหมายเดิมที่แท้จริงของมัน

"สำหรับผม ลั่นทม คือ สัญลักษณ์แห่งความลึกซึ้งของชีวิตและวิญญาณ ลีลาริ้วรอยของลำต้นที่ผ่านกาลเวลาของโลกโลกียะอันเต็มไปด้วยประสบการณ์ชีวิตที่มีทั้งสุข ทุกข์ รัก โลภ โกรธ หลง หล่อหลอมเป็นความแข็งแกร่งของโลกประสบการณ์ และในเนื้อหาเหล่านั้นได้บังเกิดความงามในแง่มุมของสุนทรีย์ทางโลกีย์ปุถุชน ชีวิตแม้จะเกลือกกลั้วด้วยความดีและความชั่ว แต่ท้ายที่สุดความละเอียดอ่อนในตัวมนุษย์จะนำพาไปสู่ความงดงามที่เป็นอมตะดั่งลั่นทม ผู้ละแล้วซึ่งความระทม ตัดขาดจากทุกข์ทั้งมวลและผลิดอกสะพรั่งแสดงความบริสุทธิ์ลึกซึ้งอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง...."

ลั่นทมต้นหนึ่งอาจสอนให้เรามองทะลุเข้าไปถึงแก่นแกนของทุกสิ่งบนโลกซึ่งมีมากกว่าสิ่งที่ตาเห็น และสัมผัสได้ทางกายภาพ การไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนชื่อของลั่นทมสำหรับศิลปินอย่างเอกชัยมิได้หมายถึงการติดยึดอยู่กับอัตตาของตัวเอง หรือการติดยึดอยู่กับสรรพนามซึ่งเป็นเพียงภาพลักษณ์หนึ่งที่สมมติขึ้นมาเพื่อใช้เรียกสรรพสิ่งในโลกใบนี้เท่านั้น แต่สิ่งที่เขาไม่เห็นด้วยก็คือการเปลี่ยนแปลงชื่อของลั่นทมในครั้งนั้นคือการลดคุณค่าเดิมซึ่งมีอยู่มากของมันลง ด้วยเหตุผลแห่งการบิดเบือนความจริงเพื่อประโยชน์ส่วนตนโดยแท้ ทั้งยังยักย้ายถ่ายเทข้อมูลผิดๆให้แก่เราแล้วสร้างทัศนคติหรือความเชื่อใหม่ๆ จนกระทั่งความจริงถูกกลบฝังลงไปเรื่อยๆ เรื่อยๆ...ในขณะที่ความจริงนั้นเต็มไปด้วยความงดงามแห่งความหมายที่ควรค่าแก่การขยายความ และการนำไปเปิดเผยสร้างความเข้าใจยิ่งกว่า

แล้วเราจะหาความจริงจากประวัติศาสตร์ได้จากที่ไหน?

ประเด็นในการสร้างงานชุดนี้จึงเกิดขึ้นพร้อมกับการตั้งคำถามถึงความพยายามในการเปลี่ยนแปลงของคนในโลกวัตถุนิยม คุณค่าถูกนำไปผสมรวมกับมูลค่าที่ไม่อาจรักษาระดับของตนเองได้ มันเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และเรื่อยๆ ในขณะที่คุณค่านั้นกลับลดลงและลดลง...

เอกชัยตั้งใจสร้างผลงานชุดนี้ขึ้นด้วยความหวังที่ว่า ผลงานศิลปะของเขาจะสามารถขยายความเข้าใจในคุณค่าและเปิดเผยความจริงของสิ่งเล็กๆ สิ่งหนึ่งให้ปรากฏแก่คนผู้ยังไม่รู้ มิใช่เพื่อพยายามยัดเยียดอุดมคติหรือทัศนะส่วนตัวของเขาลงไป แต่เป็นการนำความจริงที่เขาได้ศึกษารับรู้มาเปิดเผยผ่านภาพจิตรกรรมทิวทัศน์ดอกลั่นทมในแง่มุมของความสงบสุข เรียบง่าย ดังเช่นที่ชื่อของมันแสดงได้ความหมายเอาไว้ เพื่อเป็นการเตือนมิให้ผู้คนได้เผลอไผลไปกับสิ่งใหม่ในขณะที่สิ่งเก่านั้นยังไม่ได้แสดงคุณค่าที่แท้จริงออกมา

ในผลงานชุด ***"ลันโทม"*** ผู้ชมจะได้สัมผัสกับ

จิตรกรรมสีน้ำมันในขนาดและแง่มุมที่แตกต่าง และได้สัมผัสกับผลงานวาดเส้นด้วยดินสอและปากกาซึ่งศิลปินค่อยๆ บรรจงขีดเขียนลงไป จนกระทั่งกลายเป็นภาพทิวทัศน์ดอกลั่นทมในดินแดนอุดมคติใหม่ซึ่งยังไม่เคยปรากฏที่ใดมาก่อน ภาพวาดลายเส้นและจิตรกรรมสีน้ำมันขนาดใหญ่ถูกเขียนขึ้นเพื่อถ่ายทอดความงดงามของลั่นทมและแสดงความผูกพันที่ศิลปินมีต่อสิ่งซึ่งเขาประทับใจมิได้ปรากฏให้เห็นเพียงความงามเท่าที่ตามองเห็นและสัมผัสได้ แต่มันยังแฝงเร้นไปด้วยจิตวิญญาณและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของแต่ละสถานที่ที่เขามีโอกาสได้เดินทางไป

ดอกลั่นทมในหลวงพระบาง เกาะสีชัง วังเวียง ปราสาทวัดภู ในประเทศลาว ฯลฯ และสถานที่อื่นๆ ทั้งที่มีอยู่จริงและถูกจินตนาการขึ้นจากอุดมคติของเขา คือ ตัวแทนแห่งภาพความหมายของลั่นทมที่แสดงให้เห็นว่า ลั่นทมมิได้มีความหมายถึงความระทมทุกข์ตามที่ผู้คนส่วนใหญ่เข้าใจ แต่มันคือดอกไม้แห่งความอิ่มสุขที่พึงปลูกและมอบให้แก่คนที่เราเคารพศรัทธามานับตั้งแต่ครั้งอดีตกาล

สิ่งที่ศิลปินพยายามจะบอกกับเรานั้น จึงมิใช่การยกความผิดให้กับลีลาวดี ดอกไม้นั้นบริสุทธิ์และงดงามเกินกว่าจะตีค่าหรืออธิบายความด้วยสิ่งที่ผู้คนสมมติบัญญัติมันขึ้นมา แต่สิ่งที่เอกชัยพยายามจะบอกกับเราตลอดเวลา คือ เราไม่ควรมองเห็นสิ่งใดแค่เพียงเปลือกนอกของมัน และไม่ควรตัดสินสิ่งใดว่าดีหรือไม่ดีจากสิ่งซึ่งเคยเชื่อตามกันมาเพียงอย่างเดียว เพราะลึกลงไปกว่านั้น ในสิ่งที่เราไม่เคยรู้ก็อาจเต็มไปด้วยความรู้ และความจริงซึ่งแสดงตัวรอให้เราได้เข้าไปค้นหาและเห็นคุณค่าของมันจากภายในที่จะทำให้เราได้เข้าใจและเข้าถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยแท้จริง

"ดอกลั่นทม" ในที่นี้มีความหมายต่อศิลปินเพียงใด และจะแสดงความหมายที่แตกต่างไปจากภาพทิวทัศน์ทั่วไปอย่างไร ผลงานจิตรกรรมของศิลปินผู้นี้จะสามารถเปลี่ยนทัศนคติใหม่ของผู้คนเกี่ยวกับดอกลั่นทมได้มากน้อยเพียงไหน "ลันโทม" นิทรรศการเดี่ยวผลงานจิตรกรรมของเอกชัย ลวดสูงเนิน ได้พร้อมที่จะตอบคำถามให้แก่เราแล้ว...

ถาวร โกอุดมวิทย์
รวบรวมข้อมูลโดย บุษราพร ทองชัย

Rama IX Art Museum Foundation

Lan thom (Plumeria) had been widely grown in Thailand for hundreds of years, prior to the foundation of the Ayudhaya Kingdom. However, written evidence dating to the era of King Borommakote contains exquisite references to lan thom in poetry.

Later, in the reign of King Rama I, Sunthorn Phu writes of lan thom plantations in Phra A-Pai Manee and Nirad Phra Baht. Lan thom is also mentioned in I-Nao, the literature written in the reign of King Rama II.

Some documents state that lan thom was imported to Thailand from Cambodia during the battle of Nakorn Thom. It was then known as "lan thom". "Lan" means "to hit a gong" while "thom" referred to the ancient Cambodian city of Nakorn Thom.

In ancient Khmer, lan thom is known as "the flower of worship". It also refers to Brahma. Nevertheless, despite its similarity to the word "ra thom", which means sadness in Thai, the real meaning of "lan thom" is not related to sadness as widely believed. Because of this popular misconception, lan thom was not grown within house compounds. Some documents recorded that such a belief was a way to warn people of the treeís poisonous white sap, which can cause blindness and skin rashes. It can also affect the nervous system and blood circulation.

In Thai, "lan" means "to break" or "leave behind" while "thom" is derived from the word "ra thom", sadness. "Lan thom", therefore, means "to leave sadness behind". It is the flower offered to the Buddha in order to regain happiness.

Lan Thom and Leelawadee: When Price Replaces Value . . .

Because of the above mentioned reasons and the language derivation, lan thom was not an auspicious flower to be planted in residential areas. In fact, it was grown around cemeteries to signify that people must leave sorrow there and go on with life happily. This distorted understanding might come from ignorance or superficial consideration, which slowly became accepted fact. But now that new misunderstandings have given lan thom a new image, the opportunity has arisen to make profit. Since lan thom was renamed "leelawadee", its new name has affirmed the belief and increased its price.

At first, lan thomís new name brought great confusion to the public. It also brought tremendous benefit to investors. Growing leelawadee became a great business within a short time. Big, old and beautiful leelawadee were in such demand that many were uprooted from temples as

their price rose to hundred thousand baht.

According to the Royal Institute Dictionary B.E. 2542, "leelawadee" means the graceful movements of a woman and refers to the plants' lithe trunks. The new name improved its image because it was accepted by many people. From a forgotten tree, leelawadee became the most popular tree at that time. While its price rose, its original value decreased to be replaced with a new perception.

If it was only to increase its price, it would have been better if lan thom had not been renamed at all.

Change always has two sides: if it is not a change for the better, then it is a change for the worse. As for lan thom, it is undeniable that its new name, "leelawadee", has as good a meaning as the old one. But, if we enjoy new things without trying to understand their original value and meaning, such changes should be considered worthless and not implemented, because real value has been obscured by superficial meaning.

Lan Thom on Canvas . . .

Ekachai Luadsoongnern is an artist who has adored painting natural scenery for 20 years. He has visited many attractive places both in Thailand and abroad to record his impressions in pictures. He has portrayed mountains, rivers and trees through impressionist paintings.

He was born and grew up in Phu Wiang, Khon Kaen. When he was young, he liked playing; he even caught small animals such as rats, birds and chameleons. One day, he was running after a bird flying up in the sky. As the bird flew across some lan thom, he was suddenly surprised by a feeling: the desire to catch that bird had gone. Under the shade of the lan thom, he felt peaceful. It was as if he were in an ideal land of stillness.

It was his first experience with lan thom.

Later, as an adult, he heard the story "Cham Pa See Ton" ("cham pa" is the word for lan thom in the north-eastern Thai dialect) adapted from Laos folklore. It was about four princes who were hated and mistreated by the minor queen who was jealous of their mother. Thanks to their merits, the four princes survived all obstacles and were reunited with their parents. Ekachai was very impressed with this story.

His belief in the miracles of cham pa and the feeling gained from his first experience with lan thom grew when lan thom became part of his childhood impressions. Moreover, when he saw the elderly offer lan thom to monks to make merit, he could not imagine that it was a flower of sorrow.

During his studies at Silpakorn University, Ekachai had another experience with lan thom. His first impression of the campus was as a warm and familiar place. The flower had brought him happiness again. He not only embraced this feeling, but communicated it through his first drawing of lan thom.

Since then, there have been many chances for him to draw lan thom from his perspective.

For Ekachai, the drawing on canvas of lan thom is more important than the recording of the view in front of him. It is the journey back to his hometown and the reunion with lan thom. The utmost peace occurs as he is united with the flower.

The trunk of the tree is strong. Its branches spread out with a feminine movement. The five petals are straight like the five fingers of a woman worshipping the Buddha image. This can create a peaceful moment for people around. It leads to a release of sadness, leaving only a sense of happiness to be offered to the Buddha, as the plant's name suggests.

For Ekachai, lan thom means graceful movement and is the symbol of peace. It

Rama IX Art Museum Foundation

also represents the old ways of life embedded with values and meanings that refer to history, tradition, beliefs and souls deeply connected with faith in Buddhism. Lan thom can tell us its story, its context and the profound meaning it has for people from different generations, who can learn that nothing is everlasting.

Changing the name of lan thom to leelawadee was the beginning of a great transformation that has led people to rely on superficial perceptions instead of recognizing real value and meaning.

Ekachai says: **"As for me, lan thom is the symbol of an insight into life and soul. The marks on its trunk signify the vicious cycle of happiness, sadness, love, greed and lust that are blended into experiences. It is beautiful in terms of human appreciation. Even though in life we are faced with the good and the bad, eventually, our delicacy will lead life to immortal beauty just like lan thom, which lets go of all sorrows and blossoms its purity through changes . . ."**

Lan thom can teach us to look beyond the immediate. We should look into the heart of everything on earth. The fact that Ekachai does not agree with lan thomís change of name does not mean that he holds onto name or his ego. It is because the new name signifies a decreased value for lan thom and distorts truth to increase price. It also transfers wrong information and creates new belief, as well as new attitude. The true meaning of lan thom, which should be communicated, will be erased little by little.

How Can We Find Truth from History?

This artwork was created with questions in mind about the changes in this materialistic world. Ekachai intentionally created this artwork with the hope of fostering an understanding of value and revealing the truth of one small object to viewers. This is not to overstate his personal views and attitudes but to communicate the truth that he witnessed through his paintings of lan thom. His intention is to warn people not to be fascinated with something new before they have discovered its existing value.

In this exhibition, viewers will experience the fine art of oil painting with its differences in size and perspective. In addition, there are also drawings in pen and pencil deliberately created by the artist. The gigantic drawings and paintings were created to communicate the beauty of lan thom and the connection between the artist and his impression. He not only expresses visible and tangible attributes, but also the soul and history of places he has visited.

The lan thom in Luang Phrabang, Koh Sichang, Wang Wiang, Wat Phou and other places signify that it is not the flower of sadness as widely perceived. It is actually the flower of happiness that shall be planted and given to the people that we respect.

What the artist tries to tell us is that the flower is too pure and beautiful to be interpreted or explained in conventional ways. We should not make perceptions from appearances only, nor judge others by traditional beliefs. There might be plenty of knowledge in the sea that is just waiting for us to discover and witness its true value. This will help us really understand the value of things.

What does "lan thom" mean to the artist? How is its perspective different?

How will the artist's work change the viewers' attitude towards lan thom? This solo exhibition "Lan Thom" by Ekachai Luadsoongnern is ready to give us the answers . . .

Thavorn Ko-udomvit
Translated by Manita Srisitanont

Installation view of the exhibition, Ardel Gallery of Modern Art, Bangkok, 2008

Rama IX Art Museum Foundation

Impression 3 / The Ghost of Mind 3
Pen on Paper 70 x 129 cm

Rama IX Art Museum Foundation

Installation view of the exhibition Apparition of Mind at Museum Art Space, 2015